

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Hieronder een viertal actuele ontwikkelingen (zonder nu direct uitputtend te willen zijn).

Achtereenvolgens een korte beschouwing bij...

- vaccinaties;
- goed bestuur volgens de wet met twee illustraties:
 - connectiviteit;
 - dienstverlening door banken en notarissen;
- armoede;
- gezondheidszorg.

Deze beschouwing kan achtergrond bieden bij uw aanstaande overleggen als Commissie.

VACCINATIES

Met betrekking tot de COVID19-vaccinaties op Sint Eustatius zie ook ik met lede ogen aan dat de bereidheid tot vaccineren op zijn zachtst gezegd matig is. In mijn mail van 9 maart jl merk ik hierover op dat nadat in het najaar 2020 de nodige bijzonderheden over de vaccinatie bekend waren, de eerste voorlichting op het eiland toch niet eerder plaatsvindt dan per begin februari 2021, een week of twee voor de eerste Moderna-injectie (vanaf 22 februari 2021). De conspiracy-theorieën zijn dan op Facebook al breed gedeeld op het eiland. *En deze theorieën blijven al die tijd onweersproken door de lokale overheid.* Er is dus een grote achterstand in voorlichting. Pas wanneer twee docenten van Saba School of Medicine op uitnodiging van het eilandbestuur de voorlichting ter hand nemen, is er een kentering waarneembaar (die overigens nu gestopt lijkt te zijn). Deze twee docenten doen ook de voorlichting in de kerken. Kortom, de 'sense of urgency' wordt - zeker in het najaar van 2020 - niet zo sterk gevoeld bij de regeringscommissaris!

Noot: Ik krijg de indruk dat de tegenstand tegen de vaccinatie lijkt te zijn gefocust op de mRNA-technologie. Vaccins op basis van een traditioneel productieproces (bijvoorbeeld Astra Zeneca) lijken lokaal op minder weerstand te stuiten.

GOED BESTUUR VOLGENS DE WET

Bij het commissiedebat van 26 mei jl. zei staatssecretaris Knops op een gegeven moment (het ging over het vliegveld van Sint Maarten): *"goed bestuur gaat over alles"*. En ook *"Wat nu gebeurt, is dat men het kunstmatig allemaal wil scheiden door te zeggen: het is een ander traject. [...] Dat is natuurlijk niet te scheiden; dat is het punt. [...] Ik moet wel volgens de wet en volgens behoorlijk bestuur juist opereren. Dat dat tot spanningen leidt, dát is waar. Maar in bestuurlijke relaties zijn er twee partijen die daarin een verantwoordelijkheid hebben"*.

De fasering volgens welke de democratie terugkeert op Sint Eustatius is niet in de wet Herstel Voorzieningen Sint Eustatius zelf geregeld, doch in de Memorie van Toelichting (met name paragraaf 3.2.8 "schematische weergave fasering" op blz. 18 en 19). In diezelfde Memorie van Toelichting lees ik op blz. 9 en 10 over het bestaan van een Burgerparticipatieraad die na de verkiezingen (van 21

oktober 2020) zou worden ingericht. *Nooit meer iets van vernomen*. Daarnaast is er het overleg dat wordt geduid met "Centrale Dialoog" waarin onderwerpen van sociaaleconomische betekenis worden besproken tussen overheid, KvK, werkgevers (en werknemers?).

In het overleg van 2 juni (over Sint Eustatius) hanteert staatssecretaris Knops meer dan eens het begrip "binnen en buiten de kaders van de wet". In elk geval acht hij de inbreng die hij van de Eilandsraad ontving gedurende zijn bezoek aan Sint Eustatius als "buiten de kaders van de wet".

De wet zelf noemt geen criteria, die zijn slechts opgesomd in de Memorie van Toelichting en zijn voor het eerst *uit de lucht komen vallen* in de voortgangsrapportage van 14 november 2018. De Commissie van Wijzen had al aangegeven dat er punten van aandacht waren aan Statiaanse zijde alsook aan Europees Nederlandse zijde. De aandachtspunten met een Europees Nederlandse verantwoordelijkheid zijn inmiddels geheel uit beeld verdwenen en lijken enigszins terug te komen in het document van de Eilandsraad (i.c. "Proposal Route Restoring Democracy.pdf"; bijgevoegd).

Noot: Als de twaalf criteria dan zo belangrijk zijn (in de optiek van de staatssecretaris), waarom zijn ze dan niet geprioriteerd in de projectenoverzichten? In een brief aan u van 20 april 2019 (een half jaar na het bekend worden van de twaalf criteria) heb ik al eens opgemerkt dat er geen goede match te maken is tussen het projectenoverzicht enerzijds en de twaalf criteria anderzijds. Laat staan dat actief kan worden gestuurd op deze twaalf criteria.

Om de punten die de Eilandsraad naar voren brengt, nu te kenschetsen als "buiten de kaders van de wet" (althans, zo meen ik de woorden van de staatssecretaris te moeten begrijpen) lijkt me wat kort door de bocht. Wanneer anders moet *bijvoorbeeld* de connectiviteit aan de orde worden gesteld? De regeringscommissaris heeft (door een motie van de Eilandsraad daartoe aangemoedigd) het punt (wellicht?) opgebracht in zijn contacten met Europees Nederland, maar dat heeft tot op heden geen voor het publiek zichtbaar effect gesorteerd.

"Goed bestuur gaat over alles"; ik hoor het de staatssecretaris 26 mei nog zo duidelijk zeggen...

Connectiviteit: Winair -- Titan -- EZ Air

Vanuit de zijde van de regeringscommissaris en de staatssecretaris wordt hieromtrent helemaal niets vernomen. In een haastig opgesteld en overigens absoluut tekortschietend document Titan.pdf (bijgevoegd) wordt de "alternative carrier" EZ Air (*nota bene een maatschappij uit Caribisch Nederland, gevestigd op Bonaire*) volledig buiten beschouwing gelaten. Deze maatschappij zou keurig de verbindingen tussen Bonaire, Sint Eustatius en Saba kunnen onderhouden. Ook Sint Maarten kan worden bediend door EZ Air maar dan helpt het als Europees Nederland zich inzet voor Caribisch Nederland en niet vasthoudt aan haar eigendom van ca. 8% van Winair dat in de praktijk slechts twee doelen dient: de eigen Winair-portemonnee en de staatskas van Sint Maarten.

Noot: In medische noodgevallen is een helikopter stand by om zo nodig patiënten van Saba en Sint Eustatius naar Sint Maarten te brengen. Maar hoewel zo'n helikopter natuurlijk - in het belang van de

patiënt - het best kan doorvliegen naar het ziekenhuis op Sint Maarten (met parkeerplaats) moet eerst zo nodig worden geland op het vliegveld waarna de patiënt met een ambulance verder wordt vervoerd. Ik kan geen andere motivatie hiervoor bedenken dan dat op die manier Sint Maarten landingsrechten mag innen.

Ik zie het beleid liever per gisteren dan per vandaag omgaan: Europees Nederland doet afstand van haar aandeel in het eigendom van Winair en komt vervolgens op voor de belangen van Caribisch Nederland in plaats van voor die van Winair en Sint Maarten. Min of meer vanzelf zal EZ Air (Bonaire) dan in beeld komen, zo is mijn stellige overtuiging.

Dienstverlening door banken en notarissen

Een ander punt opgebracht door de Eilandsraad, als zou Europees Nederland hier nog een actiepoint hebben, betreft de dienstverlening door banken en door notarissen. Ook hier is er een motie aangenomen die de regeringscommissaris aanmoedigt om het daarheen te leiden dat op Sint Eustatius een bancaire dienstverlening plaatsvindt onder toezicht van De Nederlandsche Bank (in plaats van door de huidige Windward Island Bank (WIB), vallend onder het toezicht van Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. Dit punt lijkt helemaal stil te liggen. Is het dan gek dat de Eilandsraad dit punt inbrengt in de lijst van actiepunten van Europees Nederland?

Ten aanzien van de notariële dienstverlening heeft de regeringscommissaris mij al eens gemeld: *"Niettegenstaande het feit dat de door u opgeworpen optie het onderzoeken waard is, biedt het thans geen oplossing"*. Het is niet zozeer een gedachtenspinsel mijnerzijds als wel een verwijzing naar per 1 juli 2015 bestaande wetgeving (i.c. de Wet op het notarisambt BES)! *Kortom, als we dan toch binnen de kaders van de wet willen blijven, wat doen we dan nog met notarissen op Sint Maarten en met een regeringscommissaris die hieraan wenst vast te houden.*

ARMOEDE

Op zondag 21 februari 2016 is er een uitzending van "Lubach op zondag" waarin de relatie met Caribisch Nederland wordt uiteengezet (zie <https://www.youtube.com/watch?v=Z3OCiF61ccU>). Op humoristische wijze wordt helder geschetst wat het dilemma is. *Geld uit Nederland en zeggenschap op het eiland door de eilanders*. Voor de goede orde: dit filmpje is nog van ruim voor de interventie.

De Grondwet definieert het Openbaar Lichaam in artikel 132a als een bestuurlijke entiteit waarvoor "eigen" wet- en regelgeving kan worden opgesteld. Lid 4 van dit artikel zegt het als volgt: *"Voor deze openbare lichamen kunnen regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland"*.

Het lijkt me dat zaken als klimaat (tropisch), geografische ligging (in een orkaangebied) en de instructietaal op school (Engels voor Saba en Sint Eustatius) vanzelfsprekend aspecten zijn die

moeten worden begrepen onder "wezenlijk anders dan in Europees Nederland". Of dat ook het geval is voor zaken als minimumloon, AOW, bijstand, werkloosheid etc. vind ik twijfelachtig. Volgens mij is hier te gemakkelijk een "minder" kader van toepassing voor Caribisch Nederland (dan voor Europees Nederland) met als oogmerk dat het allemaal natuurlijk niet te duur moet worden. Uit onderzoek is gebleken dat de levensstandaard hier nog steeds moet worden geduid als "onder het bestaansminimum" en op de een of andere manier lijkt dat zo te blijven gehandhaafd.

Tegelijkertijd is het belastingregime hier gebaseerd op een 'flat fee' (iedereen betaalt procentueel hetzelfde tarief, behoudens de zeer veel verdienenden: in het geval van een inkomen meer dan 250.000 US dollar per jaar). Als hetzelfde tarief wordt gevoerd als in Europees Nederland (i.c. progressief toenemend) dan blijft voor het overgrote deel van de inwoners de te betalen belasting gewoon hetzelfde en laag. Voor hen die meer verdienen, neemt de bijdrage in de belasting toe. De Gini-factor zal evenredig afnemen en de verschillen in inkomen zullen dienovereenkomstig nivelleren. Tegelijkertijd zal de op te halen belasting toenemen.

Deze twee feiten tegen elkaar afzettend (uitkeringen én belastingen in te regelen conform Europees Nederland) lijken me bevorderend voor de lokale bevolking (in geheel Caribisch Nederland). Een berekening moet hier toch uitsluitsel over kunnen geven.

Aanvullend geef ik u in overweging om - bij wijze van proefneming - een gegarandeerd "basisinkomen" (zonder verplichtingen) op Sint Eustatius in te stellen om te bezien of de welvaart en het geluk van de mensen toeneemt.

GEZONDHEIDSZORG

Geruisloos heeft Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) de informatie over de zorgverzekering voor Caribisch Nederlandse studenten weggehaald. Die was natuurlijk ook onjuist (niettegenstaande het feit dat staatssecretaris Blokhuis nog op 6 juli 2020 schriftelijk beweert "*De verzekering vanuit Caribisch Nederland kan dan dus gezien worden als een geprivilegieerde positie ten opzichte van collega studenten uit Europees Nederland*". Grote nonsens!). Maar goed, op de website is er in elk geval niets meer over te vinden, dus dat lijkt me een goede ontwikkeling. In de praktijk lijkt me de Caribisch Nederlandse student in Europees Nederland uitstekend af met een NL-zorgverzekering in combinatie met de toekenning van zorgtoeslag.

Over de gynaecoloog op Sint Eustatius is enige discussie geweest. Mijns inziens onterecht wordt zij in het zorgcircuit volkomen buitengesloten en wordt de voorkeur gegeven aan de gynaecoloog die is verbonden aan het ziekenhuis op Sint Maarten. Waarom? Ik weet het niet. Voor zover ik dat kan beoordelen (maar ik ben een leek, niet ingevoerd in medische zaken) is de Statiaanse gynaecoloog BIG-geregistreerd en in NL opgeleid (aan de universiteit van Maastricht) en heeft zij internationale ervaring opgedaan. Volgens mij kan de zorg met betrekking tot gynaecologie op het eiland aanzienlijk doelmatiger worden ingericht wanneer zij wordt gezien als een volwaardige kracht in plaats van een concurrent van Sint Maarten. Lokale mensen hoeven dan niet meer te vliegen naar Sint Maarten (en

terug), hetgeen mij juist bij zwangere vrouwen een groot voordeel lijkt. Het enige waarover zij niet beschikt is de ziekenhuisfaciliteit maar in al het overige kan zij voorzien.

Nog zo'n discussiepunt betreft het punt - eveneens door de Eilandsraad opgebracht - van de dialyse van nierpatiënten. Hoewel er rapporten over zijn gemaakt (waarover ik niet beschik) lijkt het mij tamelijk zonneklaar dat het hier een investering betreft met een zekere terugverdientijd. Immers, de dialyse moet periodiek plaatsvinden en telkens zijn er vliegkosten aan verbonden. Die zijn allemaal vermijdbaar wanneer geïnvesteerd wordt in materieel en personeel ten behoeve van de lokaal uit te voeren dialyse. Het komt mij zelfs voor dat niet slechts lokaal (op Sint Eustatius) kan worden geprofiteerd van de voordelen ervan, maar wellicht ook breder: ook Saba en St Kitts and Nevis kunnen nierdialyses laten uitvoeren op Sint Eustatius.

Wel, het lijkt me dat ik weer voldoende stof tot nadenken heb aangereikt voor de komende discussies.

Als altijd wens ik u veel wijsheid toe in uw overleg.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

Bijlagen:

1. Proposal Route Restoring Democracy.pdf
2. Titan.pdf